

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 178.—Diumenge 10 de Janer de 1904.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanes, no sols per estabuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls pleys y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estabuint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

DOS CARÀCTERS

Las rasses històriques, nacions modernes o patrias naturals—que tot és hui—són lo resultat harmònic d'una pila de factors, que s'han anat fonent y barrejant, durant llargas centurias, en un clima y terrer determinats. Y entre aquests factors, que venen a integrar una personalitat nacional, ocupa lloch eminent lo caràcter de la rassa.

Lo caràcter és a l'esperit lo que la fesiomia és al còs. L'ossada, la musculatura, lo temperament, la posa, lo tirat, fan, tots barrejats, l'aspecte corporal d'un individu. Y la barreja de totes las potencias individuals, la síntesis harmònica de las facultats físicas (còs), sensitivas (instints y passions), intelectivas (raciocini), volitives (voluntat) y compostas (temperament, etc.), formant totas una unitat mixta y potentia, és lo que'n diem lo caràcter individual de cada persona, la suma de forsoas o potencias de tota mena, que juntantse forsoasament en l'unitat individual, han de donar una resultant (forsoa, potencia) mixta, que marca l'intensitat y direcció de l'actiytat de cada sér. Segons sia la magnitud de la resultant, obrará l'individu ab més o menys perseverancia y energia; segons quina sia la potencia dominant al l'èsser la síntesis, la resultant (caràcter) tirarà cap aquí o cap enllà.

Agafem los caràcters individuals de tots los individus en lo que tenen de comú, y ténim lo caràcter de la rassa, de la nació, de la Patria. Però s'han d'agafar aquests caràcters, no en cada individu sol y aïslat, no en la teoria infeconda, sino en l'individu obrant, y per lo tant, en l'individu en quan forma part de la familia, del municipi, de la Comarca y d'associacions de treball; perquè la nació no és pas un agregat mecànic de personas independents, com creuen los jacobinistas, sino un organisme vivent ab cèlulas vivas, teixits organitzats y sanchi ben calenta que'l nodreix y escalfa. Aixís agafadas las qualitats comuns dels caràcters individuals, forman aquesta unitat maravellosa que'n diem caràcter d'una rassa.

Aquest caràcter de rassa, rahons ètiques y topològics proban a priori que deu existir necessariament. Perquè, haventhi individus, hi han potencias y suma de potencias y, per lo tant, caràcter. Y venint tots aquests individus d'una mateixa rassa ètnica y vivint en un mateix terrer, aquesta suma de potencias, provinents d'un mateix origen y condicionadas pel mateix medi ambient, han de tenir forsoasament quelcòm de comú, un mateix substratum que sura a simple vista per sobre de las diferencias individuals.

Y en l'Historia de cada nació s'ha de poguer determinar a posteriori l'existencia d'aquest caràcter de la rassa. Perquè, sent l'Historia'l conjunt de fets, y sent aquests fets efecte de las potencias y de las activitats, és a dir, del caràcter, a la forsoa's desenrotllar en intensitat y direcció, conforme al caràcter particular de cada poble. Y en efecte, de totes las Histories nacionals, estudiadas a lo Taine, se'n dedueix com corolari evidentíssim lo caràcter de la rassa.

De tot lo qual ne surten duas conseqüencias. Primera. Que essent lo caràcter quelcòm invisible y intangible, que, per lo tant, deu determinar-se per sas obras, aixís com teòricament a nació diferente correspon diferent caràcter, pràcticament a diferent caràcter—deu de l'Historia—correspondrà distinta nacionalitat. A caràcter únic, nació única. A caràcter doble, nació doble. Ahont falta caràcter, no hi pot haver nació. Aixís s'explica l'extranyesa d'un sabí catedràtic—sabí a

l'estil centralista—que en sa obra de text (Geografia) publicada l'any passat, pregunta: «Cuál es el caràcter de la nació española?» Y respòn: «Ninguno. En España no hay un caràcter definido.» Aquest senyor deuria saber que, no haventhi caràcter, no hi pot haver la tal nació española; y que si hi hagués la tal nació, forsoasament deuria tenir caràcter propi, un ben determinat caràcter nacional.

Segona. Que si a un Estat polítich l'integran distintes nacionalitats, han de tenir cada una autonomia, si's vol que la federació entre aquellas nacions sia natural, no forsoada, durable. Perquè, si a cada nació correspon distint caràcter, és a dir, distintes direcció y intensitat en son obrar, cada una tirarà per son cantó en sa activitat, y la marxa a l'unisson no és pas possible. A l'una l'empenyarà son caràcter cap aquí, a l'altra l'empenyarà cap allà; y cosas que cada una resoldrà a sa propia satisfacció, si té l'autonomia, promourán conflictes terribles si's volen resoldre baix un patró únic, simpàtic a l'una nacionalitat y, per lo tant, mal vist per las altres nacionalitats germanas. Allavors la protesta és inevitable, perquè no hi ha nació que toleri imposicions d'altras. Y volent fer unitats absurdas surt a la fi rompuda la mateixa federació, mitjansant l'indpendencia. Que ja se sab que qui tot ho vol tot ho pert, y que una violència ne produex un'altra de contraria.

JOAN BARDINA.

REGIONALISME (?) CARLÍ

A un admirador del senyor Mella

(ACABAMENT)

Presumint ja la Comissió'l resultat final que tindria sa petició, però disposada a cumplir fidelment l'encàrrech que portava, se dirigí a Estella ahont arribà a primers de Juliol. Fou la primera visita pel general Larramendi, a qui anava la Comissió recomanada y a qui un de la Comissió havia conegut personalment a Catalunya abans de la guerra. Lo general, ab marcada fredor, sols s'oferi a facilitar una audiencia pel dia següent. A l'hora senyalada la Comissió catalana's presentà a la habitació de D. Carles, y després de un bon rato d'espera sortí un orde nansa diguent que, per ocupacions perentorias, D. Carles no podia rebre-la. La Comissió sollicità un nou senyalament y se li contestà que probés si a la tarde podrien ésser complaguts.

Luny de desanimarse per aquesta primera contrarietat, la Comissió catalana discorregué un medi de fer arribar promptement a las mans de D. Carles l'Exposició que portava, evitant aixís que algú sorprengués la bona fè o la previngués malament respecte'ls desitjos y aspiracions de Catalunya, y fou lo sollicitar una entrevista ab D. Margarida, que pochos dias abans havia arribat a Estella pera celebrar, en companyia de son Espòs, la victoria d'Abárzuza. Obtinguda sens dificultat l'audiencia y rebuda ab especial deferencia y amabilitat per l'augusta senyora, la Comissió catalana l'enterà verbalment de l'encàrrech que portava y després de ferli resaltar que del favorable resultat de sa gestió dependia en gran manera la prosperitat y augment de l'exèrcit de Catalunya, li entregà l'Exposició, suplicantli se servis posarla en las mans de son Espòs, sens perjudici de tornar a la tarde pera tenir l'honor d'enterarlo verbalment de l'objecte de sa vinguda al Cuartel Real. La virtuosissima senyora accedí gustosament a eixas indicacions y s'oferi a fer lo que estigués de sa part en favor de Catalunya.

Satisfeta y complascuda sorti la

Comissió de la presencia de Donya Margarida, y fins mitj confiada en lo resultat final de l'assumpto que entre mans portava, perquè si bé no havia oblidat las autorizadas paraulas del gran Bisbe d'Urgell, no acabava de persuadir-se de que D. Carles se pogués negar a cumplir sas promesas y desconegues lo que exigia l'interès de sa causa, y això no per desfavorable impresió momentánea o per efecte de maliciosa sorpresa, sino per deliberada y resolta determinació de sa voluntat. A la tarde y a l'hora senyalada, la Comissió se dirigí altra volta a l'improvisat Palau de D. Carles, convensuda de que Aquest estaria ja perfectament enterat de l'objecte que motivava la visita, però a l'entrar en la primera avantsala un criat li feu avinent que lo Senyor estava indisposat y que per lo tant no podia rebre-la. En vista d'això la Comissió proposà tornarhi l'endemà per enterarse de l'estat de l'ilustre mallat, y ensemps saber quan podria tenir l'honor de ser rebuda. Tampoch ho pogué lograr. Sis vegadas anà a trucar aquelles portas y sempre, ab diferents pretextos, las trobà tancadas. Entre una y altra d'aquestas visitas, la Comissió parlà ab diferents personatges d'aquella Cort improvisada y fent valer las recomenacions que portava procurá interessarlos a son favor, ponderant l'importancia que per la causa de D. Carles tenia'l bon èxit de la missió que portava, y la necessitat

de tornar prompte a Catalunya, però tot fou inútil. Ni un d'aquells aulichs oferi sa protecció a la Comissió catalana, ans al contrari, se li feu entender, que no devia esperar res, que ja podia entornarsen. De modo de D. Carles, tan aseguible sempre a tots los que han desitjat parlarli, tan amable que ha sentat a sa taula a més de quatre de sos enemichs, tractà a aquells sos fidels partidaris que per defensar sa bandera havian posat en perill llurs casas, llurs familias y llurs vidas, que portavan la representació de tota la Catalunya carlina, que havian merecut la recomenació de D. Margarida, y que finalment anavan a triplicar lo que podian exigir, los tractà, dich, com una persona educada no tracta a un miserable que demana una almoína. No hi hagué per la Comissió catalana ni una bona paraula, ni una excusa, ni aquell tan socorregut se proveerà ab que's surt del pas sens prometer res. Desgraciadament lo Sr. Bisbe d'Urgell havia sigut profeta: «res se pot esperar dels que no saben respectar» los Furs del país que'ls sustenta.»

Tornada a Catalunya la Comissió que'havia endevadas anat al Cuartel Real, feu avinent a sos poderdants del complet fracàs de sa gestió. La primera idea fou enterar al país de l'iniquitat de que era víctima per part de D. Carles, y en sa conseqüencia recordar a l'exèrcit, als fills de Catalunya, que no podian ni debian fer més sacrificis per qui's negava a cumplir la primera condició que las Lleys de la Terra senyalan als que volen ésser reconeguts Sobirans d'ella. No ho feren aixís aquells honorables patricis; tenint en compte que sobre'ls interessos de la Patria terrena encara hi han los interessos de la Patria del Cel y per lo tant los interessos de la Religió, per qual defensa principalment se lluitava, y ab l'esperansa (sempre és l'esperansa lo últim que pert l'home) ab la esperansa de que'l temps y l'experiencia farien esmenar a l'allavors jove y inexperit Duch de Madrid las erradas comesas, determinaren amagar la veritat al país, animantlo ab l'esperansa de que aviat se resoldria en lo Cuartel Real la sollicitud de Catalunya y que si tardava, la tardansa sols seria efecte del desitj de mellor acert. Aquesta és l'explicació de que'ls mateixos que tan bé sabian las verdaderas intencions de Don Carles, seguissin atribuintli qualitats fantásticas y imaginarias desde

las planas de «El Iris», de «El estandarte católico-monárquico», de «El Honor catalán», de «El Cuartel general» d'Urgell, etc. (1)

Però avuy, amich estimat, no tindria cap disculpa'l qui volgués continuar aquest procediment. Avuy ja no és possible ferse ilusions respecte la futura conducta de D. Carles, perquè sos actes posteriors lluny de rectificar han ratificat los tristos presentiments de l'insigne Bisbe d'Urgell a qui ningú podrà titllar de desafecte a la causa de D. Carles; y en quant a la rahó suprema, als interessos religiosos, no ignoras que repetidas vegadas ha declarat Qui té suprema y indiscutible autoritat per ferho, que s'han de defensar a Espanya no entrant en lo carlisme sino prescindint d'ell. De modo que, no malgrat d'ésser catòlich y catalanista, sino precisament perquè soch una y altra cosa, no tinc ganas de entrar en lo partit carlí. Y fins prescindint d'aquestas duas poderosissimas rahons, basta viurer en lo món de la realitat per veurer que avuy més que may és evident que la causa carlista no inspira confiança alguna positiva en su triunfo, com ab desacostumada energia digué a D. Carles la Junta per ell nomenada per encarregarli la direcció del partit. (2)

Y't sembla que és prudent y lloable la tasca d'engrescar y excitar a las multituds, sempre indoctas y impresionables, pera que's llensin un altre dia a una nova guerra civil que será tan heròica com vulgas, però que, segons totes y cada dia major probabilitats, será xorca y estèril com ho han sigut sempre totes las que ha promogut lo partit carlí?

No voldria pas la més petita part d'aquesta tremenda responsabilitat ton amich y s. s.

J. P.

Redempció a plasso fixo

Tots ho sentim predicar. Tota una escala completa de colors socials y polítichs, tot un iris d'opinions salvadoras, mes nostra admiració no té límits al buscar y no trobar base pràctica en lloch.

Lo descuit intelectual, l'absolut aborrimient al treball intelectual en que viu la massa obrera, s'accepta, ab criteri bastant general, com a factor principal, casi únic, del desgavell present. Com a conseqüencia justa, s'ha d'admetre que educant aqueixa massa obrera, fentli agafar afició al desenrotllol intelectual, aniriam ràpidament pel camí de la redempció, convensuts de que la conseguiriam aviat.

Nostra admiració no té límits, nos perdèm en una mar de cavilacions al considerar que aqueixa redempció se'ns ofereix temerariament a plasso fixo (això sí, prorrogable) per un grupo polítich espanyol, fill, més o menys lligitim d'un moviment social universal y que regoneixent la primordial y indispensable necessitat de l'educació obrera, mira tranquilament la proximitat del plasso per ell fixat, sense practicar dita educació per ell també tant manosejada.

Té aqueix grupo polítich un ascendent colossal sobre l'obrer, al que ha engatussat ficantli furtivament al cap quatre conceptes perturbadors, anti-humanitaris y absolutistas, que han acabat d'excitar las passions, rebentne en cambi, una adoració frenètica y una submissió sens límits.

Los d'aqueix grupo són los amos del poble, al que asseguran estimar sobre totes las cosas. Diuen que la redempció està en l'educació del

(1) «Don Carlos y los Fueros Catalanes», per D. Jacinto de Macià, individu de la Comissió que anà a Estella.
(2) Exposició dirigida a D. Carles y fetxada a París a 24 Mars 1876. Un dels firmants era'l mestre D. Lluís M. de Llauder, director que fou del Correo Catalán.

obrer y no fundan escolas, ni vulgarisan la Ciencia, sent aixís que sas paraulas són ordres terminants per l'obrer y res los hi costaria fer la caritat d'educarlo.

Fan política, res més que política, y no's cansan de repetir formalment ab un aplom que fa... plorar, que un cambi de forma de govern arreglará'l país. Ells ne responen, l'obrer ho creu, confiant, sens dubte, que un dia s'adormirà ignorant y l'endemà's despertarà sabí, tot per art d'encantament, donchs los quefes han dit que sustituint una corona per un gorro frigio la nostra redempció será un fet y ells no's poden equivocar.

Probablement la paciència s'estaria acabant si no hi hagués un ressort magnífich que de tant en tant posa'ls nervistivants: las eleccions. Allavors si que'ns manifestem en plena época de redempció, que acaba de convençer als més durs de mollera; sino, que ho diguin Valencia, Barcelona, etc. etc. Allavors sí que las rahons empleadas no poden ésser més contundents y terminants: que ho diguin los armers!

«No ha de tenir un límit tanta forsoa? No ha d'acabar may lo paper ridícul que estem representant?»

Nosaltres no dubtem de la bona fè del poble, nosaltres estem convensuts que ha de vindre un dia en que l'obrer exigirà compte de la seva submissió sens límits. L'estat de frenesí, de rabia contra tot, que treu lo goig al pobre obrer, que li roba las bras de pau a que té dret, ha d'acabar. Té de vindre forsoasament lo dia en que l'obrer demanarà compte als seus falsos redemptors y contra aquests se descarregarán tots los odis per ells sembrats o excitats.

«Quán será això? No ho sabem, perquè las ideas que furtivament han entrat al cap de l'obrer, reposan desde que s'hi introduiren y han cristalitzat, tapan l'entrada, y ara, ni a cops de mall las trencariam.

W.

COSAS DE CASA

Ja tenim constituït al nostre Ajuntament; emprò aquesta vegada's centralistas no han volgut despullarse de la facultad de nomenar l'Alcalde de R. O. Se coneix que la proba que feren en l'Ajuntament anterior deixant que'l Sr. Pallarès fós elegit pels vots dels regidors, no'ls hi donà bon resultat y han preferit ara que'l nomenessin desde Madrid, perquè sens dubte, allà coneixen molt a la gent de per aquí y saben més bé que nosaltres quina és la persona que'ns pot fer felissos.

Donchs, si senyors, la gent de Madrid és molt espavilada y sab que per ara y tant no convé ni és prudent extremar las cosas; que lo polítich és donar la vara a gent del poble, pera aixís tenir als republicans contents y ab l'ajuda d'ells ferse las majorias dintre dels municipis.

No és que tingui res que dir de la persona a qui s'ha donat la presidencia del nostre Ajuntament; al contrari considerem al Sr. Prat molt digne y sobre tot molt home de bé, y ab això casi ja n'hi ha prou pera que siga mereixedor de la vara; però ténim per segur que l'interessat s'hauria estimat mes que l'haguessin deixat tranquil ab sa feyna, que no desempenyar per exigencias de partit un càrrech feixuch y plè de dificultats.

Del resultat de la segona sessió celebrada per l'Ajuntament pera la designació de comissions, se'n desprèn que'ls elements de La Opinió han quedat embotellados, donchs a més de que ja no'ls hi donaren cap vara, pot dirse que ni tampoch los han enquit en cap comissió de las que poden fer soroll. Ab això, sembla que'ls que avuy manejan las cireras al municipi, han volgut venjar-se del

ORFEBRERIA RELIGIOSA

DE LA ANTIGA FÀBRICA de SEDERIAS I TALLER de BRODATS DE

Fills de Miquel Gusi

BARCELONA

Artística pera Salóns en Bronzo

Bronzo-Or

Plata Santamaría

de la casa

A. y A. Santamaría BARCELONA

Teléfono, 42

Teléfono, 42

RAMBLA DE S. JUAN Nº 48

ORNAMENTS D'IGLESIA

copo que aquells elements feren en lo darrer Ajuntament.

Aquest procediment de venjansas may dona bon resultat pels interessos de la ciutat, perquè no permet que dintre l'Ajuntament hi hagi la pau i harmonia que's requereix pera que tots los regidors treballin ab un sol fi: lo fer administració. De cap de las maneres, donchs, podem aplaudir la distribució que s'ha fet, perquè és de suposar que quan los elements que ara han sigut postergats tornin a pogueuse fer ab una majoria vindrán altra vegada als copos, y aixís resulta'l conte de may acabar, y qui paga'ls plats trencats ab tot això és l'administració que may pot endressarse per bons camins.

Ademés, ab la distribució que s'ha fet s'ha demostrat ben clarament que allò de la conjunció se n'ha anat ja per terra, y ab això tenim rahó en tot quant diguerem en números anteriors, respecte a la durada que tindrà l'aital conjunció.

Ja veuen los elements poruchs, aquells que tanta por los hi feya que nosaltres anessim a las eleccions y que tant treballaren de casa en casa pera esporuguir també als candidats nostres, lo que'n poden esperar dels elements conjuncionistas: aquests feren servir lo papu de la república pera engatusar als elements neutres y ara cap escrípol han tingut de sumar los seus vots als dels seus enemichs pera aixís poguer obtenir'ls llochs que desitjavan.

Carta oberta

Al Sr. En Joaquín Panadés Mestre de Constantí

A Sants y a mestres de minyons no'ls prometis que no'ls dons, diu l'antic adagi; ho havia promès, a cumplirho donchs.

Fá pochos días ne parlavam de la Conversa tinguda en lo saló de l'Ateneu tarragoní; comentavam las ideas exposadas per diferents digníssims professors; n'hi havia de diametralment oposadas; alguns fins demostravan llur admiració a l'oír parlar casi bé per primera vegada del tema que's discutia: un problema de difícil resolució sinó impossible: casi bé fer pa sense farina. Vostè, en l'exposició fácil y concisa que tan magistralment presentá, tractava de graduar las escuelas sense contar ab medis materials pera ferho; en una paraula, variar, mellorar l'instrucció sense augment de gastos; proposava encara més: suprimir personal fent desaparèixer los anomenats instructors o sean los alumnes més adelantats que actualment se destinan a ensenyar los primers rudiments a la gent menuda y a la més atrassada: el pelotón de los torpes com dirian a la milícia.

¿Com podria ferse aquest miracle? deya vostè, ponent a la Conversa; senzillament dividint en seccions tota la munió de brívalls y fent que'ls grans anessin ab los grans, los petits ab los petits y'ls mitjans ab los mitjans y fentne d'una escola tres; donant a cada secció un parell d'horas de classe diarias y aprofitant aquestas duas horas més, molt més que no las sis que ara passan per la sala rient y plorant, barallantse, distra-

yentse a cada instant y distrahent als que tenen ganas d'aprender, disgustant, com és natural, al professor que ha de passar més temps important silenei y aplicant cástichs, que no'n gasta en preguntas y demostracions dels problemas que per sa ilustració's presenta.

Permetim, amich Panadés, que li manifesti ma fonda admiració: fá ben poch espanyol lo que vostè's proposa? Trencar dels estudis la pauta per la que's regeixen, pauta que's segueix arreu pera todas las cosas de la vida... Shoking com dirian los inglesos, very shoking, quin atreviment!!!

Suposo haurá tingut alguna vegada ocasió d'observar alguna oficina nacional, o qualsevol altra que sia cosina germana o una mica parenta. Vé a ésser poch més o menys lo mateix que una escola: una collecció de pobres diables que treballan per tres rals y fan bé o malament tota la feina y un senyor molt ben arreglat que passa'l temps fumant pitillos y llegint lo diari. Aquest és lo quadro sempitern; se sembla a una escola com un ou se sembla a un altre ou. De resultats práctichs, podrá donar-ne poch, tan poch com vulga; però no deixa per això d'ésser bastant descansat.

Lo sol fet d'intentar que's varií aquest estat de cosas mereix los més sincers aplaudiments; suposa ja tan gran voluntat de mellorar y d'anar endevant encara que sia perjudicantse de todas maneres, que jo no tindria inconvenient d'iniciar la suscripció per erigirli un monument ad aeternam rei memoriam.

Vostè proposa que'ls professors surtin del dulce far niente en que están ocupats a horas d'ara per costum antiquíssim. Vostè vol que'l deixeble no sia en l'escola més que deixeble, que tot lo pès de l'educació caigui a sobre'l professor. Naturalment que és aixís com té que ferse; aixís vá en las escuelas extrangeras, però en ellas lo treball dels noys instructors d'aquí's fá per ajudants ja bragsats en las lliutas pedagógicas y'l treball del mestre no és tant y tant personal com vindria a ésser lo del professor d'aquí que éll tot sol y ben sol, s'hauria d'encarregar de tota la tasca, feina pesada per demés y que suposa un desprendiment, un amor tan gran al pròxim, un entusiasme tan intens per la ciencia que, francament, per més que l'idea que dels professors ne tinch formada sia molt y molt favorable, dubto que s'hi puguin conformar en empènderla aquesta profitosa campanya. La santa rutina, amich Panadés, és una segona manera de viurer, y arrela tan fondo, que moltas vegadas ni la palanca célebre d'Arquimedes tindria prou bras pera ferlas sortir aquestas arrelassas. A més, comprench perfectament que gairebé sempre és tan migrada la retribució, que l'home a voltas no se'n fica prou dintre son còs del nostre pá de cada día pera que'l seu cervell, los seus nervis estiguin en plena disposició de portar a cap actes de tan plena voluntat y tan valenta iniciativa.

Afegeixi ara als inconvenients professionals que vaig enumerant, altres d'un ordre tot diferent; la sopina ignorancia casi general, la cridoria que s'armaria per las casas al veurer compareixer de nou al cap d'un pare-nostre d'haverne eixit aquells es-

tols de dimoniets que en forma de noys y noyas no deixan a la mare un moment de tranquilitat mentres a casa són. «No més podem respirar quan los tenim a estudi» diuen ellas, y és precis que confessem que això és ben veritat. Aquest punt que vostè tocá tan bé y tan encertat en la Conversa de l'altre día, és en lo meu modo d'entendre lo punt negre, lo escull que podria fer naufragar molt fàcilment lo flamant vaixell tan bon punt hagués sortit del port ab bon vent y velas desplegadas. No li ha dubte que té vostè molta rahó quan diu que'l mestre no és lo guardador dels noys, sinó'l seu mestre, y d'aquesta idea tan general y tan errada ne protesta y molt ben protestat; però, què hi farà, si l'esperit del poble nostre no és lo que hauria d'ésser, si de l'educació ne té format un concepte estrambòtich, si per l'immensa majoria de las familias, ben trist és dirho, las escuelas no són consideradas més que com a costuras de noys grans!!!

No's cregui que a l'expressarme de aquesta manera, me refereixo solzament a la gent pobre, no, amich Panadés; la de la classe més elevada, molta d'ella, pensa igual: fer entrar d'interns noys y noyas als pensionats per estar més tranquils a casa. Quantas vegadas haurém sentit: «encara no s'acaban aquestas vacaciones? ja haurian de serhi al colégi! això no's pot aguantar!»

Aixís se comprèn l'educació; pobres y ríchs, tots pensan desgraciadament de la mateixa manera. Y aixís nos han passat, nos passan y nos passarán tota mena de contra-temps, tota mena de cataclismes. Per falta de fonaments cauen las més fortes construccions; per no tindrer clara noció de lo que deuen ésser las escuelas de primeras lletas, única universitat que coneixen l'immensa majoria dels espanyols, com diu vostè molt bé, de lo que representan en la vida d'una nació's simpátichs y tan poch considerats mestres, los primers adressadors de la juvenalla que puja, és perquè'l nostre nivell intelectual és tan trist, tan miserable, que encara no ha pogut ésser sotabaixat, y dispensim lo verb, per cap altra nació del món.

Vaig a terminar, puig conech que m'he anat extenent massa, y que he anat omplint quartillas total per dirli cosas que vostè ja sab perfectament. Li prego donchs d'admetre todas mas excusas y de rebre las més entusiastas felicitacions. Ab homes com vostè conech que podriam anar molt lluny y que hi hauria encara medi de formar en aquest desgraciat país individuus quinas inteligencias fossin aptas pera cumplir lo que'ls seus desitjos, sos sentiments y racionni indiquessin que havian de portar a felis terme.

Tot a sas ordres,

FRED.

Tarragona, Janer de 1904.

HISTORIA DE REYS

Pera las filletas del meu intim amich en Frederick Palau.

I

Uns anys enrra van arribar a Tarragona, vestits de dol, una senyora alemanya, hermosa y trista com una Dolorosa, y un fill seu, de vuit o deu anys, esquitit y malaltis.

La senyora arranjà luxosament lo pis de la casa que havia adquirit a la Rambla de St. Carles, y allí vivian mare y fill ab lo servey. Era a l'hivern, y quan feya bon día, lo nen malalt sortia ab lo criat a passejar poch a poquet per la Rambla de Sant Joan, o a pendre'l sol pel passeig de Santa Clara. A vegadas baixavan al barri de Sant Pere (lo Serrallo), y allí'l nen jugava per la sorra ab xicotets de la seva edat, fills de pescadors, riallers y vius, que prou tenian colors pera donar y vendre a tota una generació de criaturas migradas com lo fill d'aquella senyora alemanya tan hermosa y tan trista.

II

La vigilia del día dels Reys de aquell any vá fer un mati hermosíssim y la tarde sigué plácida y serena. Nen y criat passejavan poch a poch pel Passeig de Santa Clara, quan, heusaquí que arribá a n'ells una colla d'amiguets del barri de Sant Pere. Havian pujat a Tarragona, que deyan ells, pera veure joguinas, y n'havian vist tantas per la Baixada de Misericordia, pel carrer de l'Unió, per las paradás, que tot aquell esbart de xicotets pobres duyan los ulls encesos d'ilusió.

—Demá és los Reys, —van exclamar uns quants, alhora.

—Sí... demá, —feu lo nen malalt,

deixant aquella tristesa del mancat de salut, y animantse lleument ab l'alegria dels seus companyons.

—¿Que sabs per ahont vindrán los Reys? —vá saltar lo més menut de la colla.

—No...

—Jo sí que ho sé, —digué aquell ganassot de criat, que era tot un ganxo.

Van sentirse las veus de tots que cridavan:

—Diguinsho, diguinsho...

—No's pot dir...

—¿Diguího! —rompé'l chor ab una súplica angelical...

—¿Vindrán per mar!...

—¿Per mar?

—Sí, però abans de que surtil' sol; qui'ls vulgui veure ha de fer matinas.

—¿De veras? ¿Per sobre l'aigua?...

—Tant cert, —digué'l criat, content d'ilusionar a tot aquell batalló de gent menuda.

—¿Jo'm llevaré aviat!... Vindrás tú, ¿oy?...

—¿Ja ho crech!...

—Jo també...

—Jo també...

—Jo també...

—Però, escoltiu. No ho heu de dir a ningú. Los Reys tot ho saben y torcerian lo camí, ¿sentiu?...

Y com que la tarde queya, lo criat y'l nen malalt van fer cap a casa. Lo ganassot anava satisfet de lo que s'havia inventat (perquè la veritat és que no ho sabia pas per quin cantó vindrián los Reys, que'ls Reys no ho diuen a ningú). Lo nen caminava ab pena pensant en lo molt que li agradaria veure com arribavan per sobre l'aigua. Y, en tant, la colla de xavallets se n'anava avall ab lo tresor de la misteriosa nova, prometentse tots no dir res a ningú y llevarse fosch y negre.

III

No sé per què aquella senyora hermosa y trista s'enfadá tant ab lo criat quan lo seu fill li digué lo que aquest havia comptat als pescadors del barri de Sant Pere.

Lo cert és que'l senyora, aquella mateixa nit, quan lo seu fill dormia, vá escriure als Reys unas cartas molt llargas, demanant coves de joguinas, y las enviá pel criat a unas botigas que tenian correspondencia ab los grans personatges. Si'ls Reys l'escoltavan, que'n faria la senyora endolada de tanta cosa com havia posat a las cartas?

IV

¡Feya un fret a l'endemá quan, misteriosament, en la foscor de la nit, van mitj obrirse algunas portas d'aquellas casas baixas del Serrallo!

Se veyan bellugarse uns bultos menuts com baldufas.

Eran los pescadors que s'escapavan de llurs casas pera anar a veure com arribavan los Reys. ¡Quin fret que feya! Un fret quiet, sense una bufadeta de vent que l'esbargís... En la quietut de la nit la remor de las onadas ressonava boy pujant a Tarragona, que era tot un pá d'ombras. Alguna estrella tremolava al cel.

Los bultos menuts s'agrupavan en silenci y's sentian unas veus, baixbaixet:

—Falta'l Nando.

—Potser és aquell que vé...

Arribava'l bulto:

—Hola.

—¿Ja hi som tots? —Se bellugavan los caparrons pera comptarse.

—L'Andalet... no hi és.

—¿Que l'esperarém?

—¿Malaltisiga!

Vingué l'Andalet, caminant de puntetas:

—¡Hola, toca-són!, —mormolaren varias veus.

—¡Noys! Al llevarme he fet soroll y he sentit que la mare's bellugava. M'he estat una estona quiet.

—¿Aném?

—¡Apa! —Y aquella adorable colla de desertors, hala, hala, arribá a la platja del Mirac'e, y tots los ulls s'encantaren camí d'Orient, esperant la règia comitiva.

Espera que esperarás, y res, arrèu la negror y'l misteri; però l'esperansa no fugia pas de llurs ánimas verges; y'ls ulls no's movian d'aquell fons sense fons que semblava que s'anés a aclarir.

Y'ls Reys no venian...

Una ratlla de claror deixá mitj veure'l límit de la grandiositat del mar, ensemps que la negror del cel esdevenia d'un color gris.

La ratlla de l'horitzó's feya més clara...

S'haurian pogut comptar los batxchs dels cors dels infants. No n'hi hagué cap que's pensés que era'l sol que anava a esclatar. Tots haurian pensat que era allò la claror que precedia als Reys que aviat descubririan.

Y la ratlla prenia un tò daurat, lo

cel s'aclaría fredament, y la massa de la ciutat se desensomolava.

De sobte, un que s'havia tombat endarrera vá exclamar:

—Guaitèu, —y senyalá una ombra que venia per la baixada del Mirac'e y travessava las runas de l'anfitreatre.

Se sentí un sospir: —Tinch por!, —y una veu alta de: —¡Nó, home!, —y'l que aixís cridava s'endevinava que no las tenia pas totas.

L'ombra s'aná apropant.

Era una dona que venia embolicada. Caminava magestuosament y feya esglay de tan negra que era.

Los uns s'aproparen als altres formant una pilota.

—¿A qui esperèu? —vá preguntar l'ombra.

Ningú contestá. Tots tremolavan.

—Fills meus, ¿a qui esperèu? —torná a preguntar dolsament la senyora endolada, apropantse més a ella.

—Ah, ¡senyora!, —exclamaren uns quants, reconeixent en ella a la trista mare del nen malalt.

—Esperém als Reys, —feren tots, y'l somriure torná a dibuixarse en llurs caronas.

—No esperèu... que no vindrán, —replicá la senyora, comosa devant d'aquell quadro tan tendre de fe.

Lo més menut de tots, estirantla pel mocador negre que cubria son còs de regina, li digué:

—Miri, ja venen. ¿Veu quina claror?

—Es lo sol, —feu ella. —Los Reys ja han vingut. Han vingut per terra.

—Sí, —exclamaren tots.

—Sí, filis. Veniu, vehiu, que a casa han deixat moltas joguinas pera vosaltres.

L'incredulitat los tingué encantats un moment.

¿Quina enveja sentia la gran dona per aquellas caras plenas de vida, y aquells ulls de vivor, quan allí dalt, en una cambra preciosa, tenia al fill de sas entranyas, ab aquella pobresa de salut desconsoladora?

—Aném —exclamá ella. Y ab tal accent de veritat vá dirho, que tots la seguiren... y caminavan... y la voltavan... y la martiritzavan a preguntas.

V

A l'entrar al senyorial saló de la casa de la Rambla de Sant Carles, aquells pescadoret's s'haguera dit que somniavan.

Los miralls, los quadros, los mobles, las suaus alfombras que trepitjavan... y, allí, al fons, la gran montanya d'atabals y banderas, de trompetas y látigos, de pilotas y carrils, de cercols y soldats...

—Teniu —feya la senyora, contenta de la seva obra. —¡Preneu! Espera vosaltres. Los Reys us ho han dut. Aproveushi.

Y al primer que allargá la mà, despertant d'aquell encantament, seguiren tots y s'expontanejaren y's rabejaren en aquella pila de joguinas.

La senyora plorava. Cap d'ells se'n adoná y, lo més menut, ferí'l silenci d'aquell pis que semblava una tomba, tocant la trompeta.

—¡Per Déu, xist...! —digué la senyora. —Me despertaréu lo nen. —Y acompanyá fins al carrer la colla de pescadoret's y la riuada de joguinas.

VI

Los pescadors del barri del Serrallo agrairen ab tota l'ànima l'obsequi fet a llurs fills y ells ab ells, parlaren de sí, a l'altre any, un sello l'un, un sello l'altre —¡pobra gent! —farian venir los Reys pel fill d'aquella senyora alemanya, hermosa y trista com una Dolorosa.

De tals propòsits no'n hagué esment la canalla.

VII

Era'l mati del día dels Reys y pujava a Tarragona aquella mateixa colla de xicotets. Dos dels més grandets portavan un barco petit que era una preciositat. No hi faltava res, semblava fet exprés pera que hi viatgessin personas en miniatura per un estany.

¡Quina feinada los devia donar als Reys aquella obra tan acabada!

A l'arribar devant d'una casa de la Rambla de Sant Carles, que ja coneixèu, un feu esqueneta a l'altre pera que truqués.

—¡Pam! ¡Pam!

Passada una estona baixá a obrir aquell criat ganassot.

—¿Què volèu?

—Hem de veure la senyora. Y vulguis no vulguis tots se ficaren dintre l'entrada. Los que portavan lo barco, devant, tots los altres al darrera.

—Hem de veure la senyora.

Ella havia eixit a la porta del pis. Estava ullerosa; feya una pila de

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un diposit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo diposit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

mits que no descansava vetllant al seu fill, qui estava tan malaltet que en tot l'hivern no s'havia mogut de casa.

—Senyora, som nosaltres.
—Fills meus; no us han portat res los reys—digué la abatuda mare.— Un altre any que'l nen estigui mellor ja los hi escriuré.

—Si no venim per això, senyora. Y enfilarem l'escala los dos més grandets y ls altres darrera.

Al comprendre per què venia y al llegir, en lletres vermelles, «Salut» en la proa del barco,—una paraula tan hermosa y tan somniada per ella,—arrencà a plorar silenciosament.

Al donar-li'l barco vá dir lo que portava la veu:

—Enguany los Reys han vingut per mar, senyora.

Y'l més menut, afegí, arrufant lo morret:

—¡Malhatsiga! Però nosaltres no'ls hem vist. Dormíam.

R. SURIÑACH SENTIES.

(De La Veu de Catalunya.)

La qüestió dels consums

Ha sigut aquest lo tema de totes las conversas durant la passada setmana. Los procediments usats per l'Arrendataria y las tarifas imposibles que pretén aplicar mourán soroll si no ara, qualsevol dia, s'han dit las autoritats; y d'aquí l'empenyo en procurar una avinensa, las conferencias y recomanacions oficials y amistosas.

Però, és possible que's trobi una fórmula d'arreglo, beneficiosa pera tots y que a tothom contenti? Pera nosaltres, si hem de parlar ab sinceritat, és casi impossible. L'Arrendataria ha vingut aquí a fer un negoci, explotant o sense explotar, segons li convingui; la població no pot ja resistir més entrebanchs en sa vida económica y, sobre tot, no está disposada a sufrir nous tributs... la població, donchs, hauria de triomfar sobre l'Arrendataria y obligar a n'aquesta a plegar lo ram. Però, desgraciadament som a Espanya, país ahont las més inicuas explotacions están llegalizadas, amparadas y de'ensadas pels governants.

No hem d'exposar una vegada més lo nostre criteri: ab tot lo que denigra y envileix a un poble som, hem sigut y serém sempre intranzigents. Per això, com a tarragonins no podem menys d'avergonyirnos de la conducta d'algun orgue de la premsa que ha volgut sagellar sa tradició odiosa presentantnos a l'Arrendataria de consums com a una institució salvadora que'ns havia de fer felissos ab mercats y altres melloras... Caldria si s'han comensat a posarse en practica'ls procediments usats per l'altra Arrendataria y ab los quals se comprava sinó la defensa, lo mutisme d'algun periódich y que trist és considerar que periódichs aixís poden tenir fins representació nombrosa en lo Municipi!

Mes, deixant apart aquestas miserias, que prou temps hi haurá pera ocuparnos, y tot fent lo que's puga pera solucionar l'actual conflicte, bõ és que'l nostre poble tingui memoria y recordi quins són los causants de l'actual estat de cosas. S'hauria de tenir present qui foren los que de bon principi treballaren pera desbarrestar y corrompre'l Concert Gremial, los que ab tal de destruir aquesta obra ampararen l'impudor y la injusticia, los inventors de certas inibicions celebres per la falta de sentit juridich y la sobra de malicia que las informava.

Lo poble, en aquestos moments de agitació interna, precursors a voltas d'altres moments més trascendentals, hauria de recapacitar y girar la vista enent. Sols aixís fóra capás d'empendre un camí recte y segur pera arribar a terme. Se'ns dirá que ara no interessa altra cosa que treure la Arrendataria. Molt conformes. Però no interessa igualment conèixer als que'ns l'han portada, pera que no'ns tornem a veure en la necessitat may més de treure companyias explotadores.

Y si tenim temps y humor tal vegada nosaltres nos l'empendrém aquest treball. Una cosa o'altra n'ha de treure'l poble de la vinguada dels nous explotadors!

Notas d'art

La plassa d'ajudant dels Museus de Bellas Arts

L'Ajuntament de Barcelona acaba de proveir, per concurs, una plassa d'Ajudant tècnich de Museus de Bellas Arts. És a dir; lo nomenament no és pas aprobat encara, però ja ha resolt la comissió, y lo demés és sols qüestió d'una setmana. Ara, siga dit de passada, los concursos están a la ordre del dia: pera obtenir un emple, xich o gròs, per l'obra de més insignificancia, s'anuncia als quatre vents lo corresponent concurs; concurs d'un cartell anunci d'una fàbrica de pastas para sopa,.... concurs pera obtenir una plassa de porter de qualsevol oficina.... Ja tinch fet lo determini d'advertir al sabater que, si no ho guanya per concurs, que no'm compti entre la seva parroquia. Fóra de l'inconvenient de que, pera pintar un cartell, posém pel cas, s'hi passen las horas mortas tot un següici d'artistas, dels quals tan sols un veu recompensat lo seu treball, d'una manera ben migrada com a mida general, fóra aquest inconvenient, deya, no hi hauria res que dir; però és lo cas que no sempre s'emporta la recompensa lo qui n'és mereixedor y aquesta és la part més llástima de aquest enfilat de llástimas.

Donchs, com deyam, s'anunciá per concurs, a mitj estiu, la provisió de una plassa d'ajudant de Museus de Bellas Arts, y, com era d'esperar, caigueren a l'engranall fins a dotze concursants, que no és pas cosa excesiva després de tot. Tal vegada las condicions del concurs, l'anunci dels exercicis, quatre en conjunt y sense solta ni volta algun d'ells, especialment lo darrer, escamaren un bon xich als qui duyan intencions d'arriscarshi.

La cosa semblava eterna: però, com diuen los castellans, *no hay deuda que no se pague ni plazo que no se cumpla*. Y aquesta vegada'l plasso per més que a la primera ningú'l creya massa llarch, cumplí ab l'adagi passats ben prop de sis mesos. S'ha cumplert y no hi tenim res que dir. En quant a lo de la *deuda*, també li vindrá'l seu día, si Déu vol, que és sentència acreditada y no'ns ha de fer quedar mentiders.

A mitj Desembre comensaren los exercicis. Tingué lloch lo primer lo día quinze, y en aquest, segons la convocatoria, havian los concursants de classificar «en lo termé máxim de sis horas, una obra de pintura y una altra d'esculptura, elegidas a la sort, per l'opositor, d'entre las proposas pel tribunal.» Y héus aquí a la sort fentne una de las sevas després d'haverla ja feta pel seu compte la xamosa comissió que tenia de jutjar. Jo no crech que en cap recó de museu del món hi hagi altra obra més desdixada que aquella obra de pintura. Un quadro sens la més petita engruna de caràcter; sens res que indiqui en definitiu ni una sombra de tendencia d'una escola. Pintura desdixadissima, trassada per una mà grollera, influida per las obras dels artistas holandesos d'ara fá duas centurias, holandesa potser ¿qui sap?, però en la que, per més bona voluntat que un hi posi, l'art no s'hi entrevèu per cap indret de la tela. No sé pas que's proposaren los senyors del tribunal. ¿Probar la capacitat dels concursants encarrantlos hi una plepa? No ho crech pas; y menys ho crech tractantse de una obra que continúa figurant en lo Museu, fenthi un pobrissim paper entre'ls Grecos y'ls Riberas, y que per endevant anuncia lo possible enquistament en aquell lloch d'un qualsevol Escosura.

L'obra d'esculptura que la sort senyalá a ne'ls concursants en aquest primer exercici, fou lo «Sant Jordi de Donatello» del qual n'hi ha una

reproducció en lo museu d'industrias artísticas instalat a ne'l Palau Real. La papeleta ho cantava: «Sant Jordi de Donatello.» Y ara diguint-me, senyors: ¿què s'ha de classificar? Bastava que un senyor del tribunal, lo president, per exemple, preguntés com qualsevol Mestre Titas a cada un dels concursants:—Vámos a ver, señor Gual (posém pel cas), sabe V. algo de un escultor llamado Donatello?—Si señor, fué un escultor del Renacimiento italiano.—Podría V. decirme las fechas del nacimiento y muerte de este señor?—Siglo XV.—Muy bien, pero, las fechas desearía saber....—Ja tenim en Gual badant.—Usted, señor Ferraté? (posantlo pel cas també y ab lo respecte que'm mereixen, que consti, artistas tan apreciables)—y allavors en Ferraté, consultant de cúa d'ull unas notas amagadas a ne'l sombrero:—Nació en 1385 y murió en 1466.—Perfectamente: y, diga, señor Borrás....

Deixémho; perquè la cosa s'encarrila pels viaranyes del sainet.... Y que no hi veig pas manera de tractarla d'altre modo.

En los exercicis tècnichs, segons las condiciones del concurs, podían los concursants fer ús dels llibres existents en la biblioteca del Museu (que no n'hi ha cap que serveixi pera'l cas, o bé'n serveixen molt poch, y'ls pobres que's decidiren a consultarlos me guardarán de mentir). També podia l'opositor portar de fóra'ls que ell se proporcionés: hi hagué qui n'hi traginá, tota plena, una maleta... Però que, si no's sabia quins llibres eran precisos fins a tant que's tingué coneixement de l'obra que la sort designaria?

Donchs que hi farém si'ns del *margin* no vegeren altre modo de sortirne de l'apuro! Recordo que Rusiñol, parlant en un dels seus llibres de certa men. de sabís, diu que posats en una isla deserta de bibliotecas serian salvatjes de cos enter. Convinguém, lector, en que Santiago Rusiñol veu las cosas de manera molt estranya, y atenémnos en qüestions de sabiesas al parer de l'honorabile comissió de Bellas Arts.

Y prou per avuy. Seguirem un altre día, si a Déu plau.

QUIQUET.

NOVAS

Per lo vist a l'arrendar los consums de Tarragona devia adquirir lo senyor Herrera'l dret de fastiguejar a tota la provincia y la propietat de las carreteras de l'Estat, puig ara fins pera passar los carros per las carreteras, tenen que estar subjectes a l'explotadora empresa.

Tots sabem que al fielat del Pont hi conflueixen totes las carreteras de l'altra banda del Francolí, y que no hi ha altre modo de comunicació entre aquells pobles y'ls del costat de Barcelona, que'l tránsit per dintre Tarragona, quina Rambla de Sant Carles té caràcter de carretera, com a unió de la xarxa general d'aquestas.

Donchs bé; d'ensá que la nova arrendataria prengué possessió, que'ls carros que's dirigeixen a mercat a Vendrell o Vilafranca, no poden arribar a temps per culpa de la ditxosa arrendataria, que'ls obliga a esperar horas y horas al fielat del Pont pera donarlos permís pera'l tránsit, experimentant ab tant absurdó procedir perjudicis incalculables.

Això no pot, no deu ésser, y cal que per part de las autoritats és fermi curt a aquestos senyors que han vingut aquí a tractarnos com a país conquistat y que donarán ocasió a que'l día menys pensat, ab son despotisme y ab sas provocacions,—puig ja estém cansats de sentir comentar arrogancias y amenassas que a res conduexen, s'acabi la paciència del poble y's promogui una qüestió d'ordre públich, de la que'n será sols responsable l'Arrendataria y las autoritats que devant d'un rigorisme tan despotista se creuan de brasos, pera no recordarse de Santa Bárbara fins que tinguin la tempesta a demunt.

Després voldrá acudirse a la sensatesa y cordura del poble. Ara en cambi ningú's recorda de recomenar-la a aquestos que pretenen matarho tot y procedir al cobro del máxim de l'odiad impost per medi del terro.

Al parlar de la qüestió de consums varis confrares han publicat la noticia de que'ls comerciants de vins, aiguardent y pesca salada havian acceptat los convenis proposats per la Companyia Arrendataria de consums, y aquesta noticia val la pena de que s'aclareixi pera no donar lloch a suposicions com las que feya *La Opinión de la Provincia*, que venia a donar a entendre que'ls comerciants sols s'havían cuidat d'ells, y que l'Arrendataria anava aplicant lo sistema de *divide y vencerás*.

No hi ha, no hi pot haver tal egoisme, puig los comerciants dels articles esmentats, com a veíns de Tarragona surtirían tan perjudicats com lo primer, de prosperar l'incalificable pretensió de l'actual Arrendataria, que sembla perseguéix lo fi d'acabar la despoblació d'aquesta ciutat, única de Catalunya que té'ls consums arrendats, per causas que no son d'esmentar en aquestos moments y que'ns portarían a parlar molt clar y molt dur de tots los caciquets y polítics d'ofici que han donat lloch a semblant estat de cosas.

Lo comer de vins, aiguardent y pesca salada, propiament no'n paga de drets de consums, no deuria pagar res; més per evitar entrebanchs, aforos, surtidas y demés que tant dificulta las operaciones, proposá fá ja vint anys pagar un petit dret módich sobre totes las partidas que s'introdussin, a cambi del lliure trafec.

Aquestos convenis especials subsistiren mentres l'Ajuntament administrá'ls consums, los acceptá la companyia Arrendataria Borrero, continuaren ab lo Concert gremial y sols quan s'anunciá haverse quedat los consums l'actual Arrendataria, la Cambra de Comers acordá denunciar lo conveni de *piperia* y lo mateix pensava ferse ab la pesca salada.

Arribá lo primer de Janer sense que las negociacions ab l'Arrendataria s'haguessin acabat, y sols pera simplificar las gestions fetas en benefici del poble en general, y no dificultar, retirant en aquestos moments a l'Arrendataria los productos dels drets módich, a prech d'aquesta lo comers ha accedit a continuar l'estatu quo durant un any. De modo que cauen per sa base las malévolas suposicions de que sols han procurat per ells. Avuy y cal qu'aixís consti bé, los contractes dits de *piperia* y *pesca salada*, qu'eran de duració indefinida, subsisteixen sols per un any, y que si això s'ha acceptat ha sigut pera facilitar qualsevol negociació en benefici de la població tota y perat reurér pretext a l'Arrendatari a que s'ampari en aquesta qüestió pera no volguer rebaixar tarifas.

Nos és impossible avuy ocuparnos de la magnífica festa celebrada ahir per la Societat Arqueològica. Ho farém en lo proper número.

Dimecres arribá'l nou Sr. Gobernador D. Joseph Maestre. Veurém com ho farà anar y si tindrém que felicitarlos de la cessantia de son antecessor Sr. Villarino.

De l'Alcalde D. Joseph Prat hem rebut atent ofici participantnos sa presa de possessió.

Agraim la deferencia y ja sab pot comptar incondicionalment ab nostre modést concurs pera tot lo que siga treballar en bé de Tarragona.

La diada dels Reys se celebrá a l'«Ateneo Tarraconense» lo repartiment de premis a las criaturas pobres dels qui sovintet no se'n recordan los Reys Magos.

Aquesta hermosa festa iniciada per lo Sr. Cañellas durant lo temps que desempeñá l'Alcaldia, pogué portarse a cap ab lo producte d'una funció teatral donada en lo mateix «Ateneo» y ab alguns donatius en metálich de varis entusiastas de l'idea.

També alguns industrials entre ells nostre particular amic D. Joan Caballé que feu un quantió donatiu, contribuiren a l'èxit de la festa regalant joguinas.

Dotze distingidas senyoretas de aquesta ciutat foren encarregadas de distribuir las joguinas a la quitxalla mentres amenisava l'acte la música del Regiment d'Almansa cedida pel Governador Militar. Una vegada acabada la distribució de joguinas a l'Ateneu, la mateixa comissió de senyoretas se trasladá a la Casa Provincial de Beneficencia, ahont serviren un diner extraordinari.

També's distribuiren cent joguinas entre'ls nens y nenas més petits.

En resúm resultá una festa molt simpática, per la que mereixen aplaudiments tots quants contribuiren a son èxit.

Orfebreria religiosa y ornamentals de Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LO NOTARI ARXIVER

Don Simó Gramunt

ha trasladat sa habitació y despatx a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

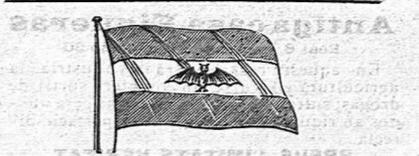
Ibarra y C.^a de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirá d'aquest port lo día 14 de Janer lo vapor **Cabo Peñas**, son capitá don Francisco Guerra, admetent càrrega y passatgers pera'ls ciutats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Companyia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Devia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viajes extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nollts reduits. S'admet càrrega ab nollt seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Román Musolas

Carrer d'Apodaca, 38-Tarragona.—Teléfono, núm. 34

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVÉ

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antiséptichs, anti-catarrals y anti-asmáticos que's desprenen mentres van desfente per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECHE, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Sorteo de los premios, 17 de Diciembre GRAN LOTERÍA DE DINERO

600,000

Marcos ó aprox. Pesetas

1.000,000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

Especialmente:

1 Premio á Marcos	300000
1 Premio á Marcos	200000
1 Premio á Marcos	100000
1 Premio á Marcos	80000
1 Premio á Marcos	60000
2 Premios á Marcos	50000
1 Premio á Marcos	45000
3 Premios á Marcos	40000
1 Premio á Marcos	35000
5 Premios á Marcos	30000
5 Premios á Marcos	20000
3 Premios á Marcos	15000
16 Premios á Marcos	10000
40 Premios á Marcos	5000
100 Premios á Marcos	3000
160 Premios á Marcos	2000
619 Premios á Marcos	1000
812 Premios á Marcos	400
32014 Premios á Marcos	169
20017 Premios á Marcos	300, 200, 144, 111, 100, 78, 45, 21

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la hacienda pública del Estado, contiene 111.000 billetes, de los cuales 53.795 deben obtener premios, inclusive 8 premios extraordinarios.—Además se reparten al final de la lotería 57.205 billetes gratuitos valaderos para la primera clase de la siguiente lotería.

Todo el capital asciende á
Marcos 10.856,562
ó sean más de **Pesetas 18,000,000**

La instalación favorable de esta lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 53.795 premios incl. 8 premios extraordinarios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor en caso más fortuito de la primera clase que pueda importar Marcos 50.000, el de la segunda 55.000, asciende en la tercera á 60.000, en la cuarta á 70.000, en la quinta á 75.000, en la sexta á 80.000 y en la séptima clase pueda en caso más feliz eventualmente importar 600.000 especialmente 300.000, 200.000, 100.000 Marcos etc.

La casa **infrascrita** invita por la presente á inscribirse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiéndonoslos por vales declarados, ó en libranzas de Giros Mútuos sobre Madrid ó Barcelona, extendidas á nuestra orden ó en letras de cambio fácil á cobrar por certificado. *Se pueden hacer entregas por nuestra cuenta tanta en el Crédit Lyonnais de Madrid como en todas las Agencias de este establecimiento en Provincias, en este último caso se debe indicar que la consiguiente entrega ha de traspasarse al Crédit Lyonnais en Madrid para su abono en nuestra cuenta. En todo caso se debe mandarnos con el pedido el recibo correspondiente á Hamburgo.*

Para el sorteo de la primera clase cuesta:
1 Billete original, entero: **Pesetas 10**
1 Billete original, medio: **Pesetas 5**

El precio de los billetes de las clases siguientes como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial. Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía á todo interesado la lista oficial de los números agradados, provista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido nos será restituído. Los pedidos deben remitirse directamente lo más pronto posible, pero siempre antes del

17 de Diciembre de 1903

(Fecha del sorteo)

VALENTIN Y C.^{IA}

Expendiduría General

Hamburgo (Alemania)

Para orientarse se envía gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida.

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent.....	D. Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicens Píera y Brils
	D. Joseph M. ^a Llorjurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicens Aldrúfeu y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: **Rambla de Catalunya, 52**

Dcl. gat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A. Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

MAQUINARIA agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bógits para ondas llauradas y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Col·legis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtic de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estímul del desenvolupament físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; para las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major 14

ACADEMIA CARBÓ
DIBUJ-PINTURA
ART DECORATIV
Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe para noys: De set á dos quarts de uou del matí.

Classe para senyoretas.—De dos quarts de duas á las tres de la tarde.

DIBUJ.—Para senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Para noys: De set á dos quarts de nou xal vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'uu canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, qni ai Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropósit per regalós; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

COLEGIO PROVINCIAL TARRAGONA
SÓCRATES, FENELOH, JUAN LUIS VIVES, PESTALOZZI, FREIBEL, PABLO MONTESINO, P. GIRARD, DUPANLOUP.

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL

DE TARRAGONA

EN LO

« SALÓ AYNÉ »

Ha quedat oberta la matrícula para l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.
Lo día 1.er d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

*** HORAS DE CLASSE ***

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fábrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctiehs que la ciencia requereix para la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguers de goma para la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent á Cirujía y a Ortopedia.

Casa recomendada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixela, tant per los generos de son catalech com per los preus reduhits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son alt poder fertilisant, elaborant los compleus especials para cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis para plantacions per parantols també ab atenció á las necesidades de la planta y terra á que deuen destinarse. Despullas, tercerilla etc., grans llegums etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 16

Tarragona, trimestre..... 1.50 pes.
Fora..... 1.50
Extranger..... 2.00
Número d'avuy..... 0.10

Anuncis a preus reduhits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias para ahenos ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de la antiga CASA FIGUERAS REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació para curas anti-sépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygua minero-medicinals TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo día 16 de Janer sortirá de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII**, directament para Habana y Veracruz. Admet passatge y carrega para Costafirme y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions para'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo día 26 de Desembre sortirá de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Leon XIII**, directament para Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions para distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo día 11 de Janer sortirá de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Montevideo**, directament para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y carrega para Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, para quals ports admet passatge y carrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació para'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge para Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y para Santo Domingo y San Pedro de Macoris ab trasbord a Habana. També carrega para Maracaibó, Coro, Carupano, Trinitat, Guantá y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo día 2 de Janer sortirá de Barcelona, habent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla de Panay**, directament para Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'África, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo día 2 de Janer sortirá de Barcelona, lo 15 de Málaga y'l de Cadiz, lo vapor **R. M. Cristina**, directament para Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Janer sortirá de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 1 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament para Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Poo.—Lo día 25 de Desembre sortirá de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, para Fernando Poo, ab escalas en Casablanca, Mazagan y altres ports de la Costa occidental d'África y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cadiz: dilúns, dimecres y divendres.

Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Para més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**

Ayguia naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demandar AYGUA NAF SERRA